

19.03

czwartek, 19.00
NFM, Sala Kameralna

SITKOVETSKY TRIO

Sitkovetsky Trio, fot. Sophia Hegewald

Sitkovetsky Trio:

Alexander Sitkovetsky – skrzypce

Isang Enders – wiolonczela

Wu Qian – fortepian

Program

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Trio fortepianowe D-dur op. 70 nr 1 „Geister Trio” [27’]

I. *Allegro vivace e con brio*

II. *Largo assai ed espressivo*

III. *Presto*

Cécile Chaminade (1857–1944)

II Trio fortepianowe a-moll op. 34 [23’]

I. *Allegro moderato*

II. *Lento*

III. *Allegro energico*

Johannes Brahms (1833–1897)

I Trio fortepianowe H-dur op. 8 [38’]

I. *Allegro con brio*

II. *Scherzo: Allegro molto*

III. *Adagio*

IV. *Finale: Allegro*

Prosimy o nagradzanie
artystów brawami
po zakończeniu
całego utworu.

Twórczość Beethovena i Brahmsa to filary, na których opiera się romantyczna kameralistyka. W programie koncertu Sitkovetsky Trio ich dzieła zostały zestawione z twórczością Cécile Chaminade, kompozytorki odkrywanej dziś na nowo. Na scenie pojawi się zespół prowadzony przez Alexandra Sitkovetsky’ego – skrzypka łączącego działalność solową z funkcją dyrektora artystycznego NFM Orkiestry Leopoldinum. Partnerować mu będą niemiecki wiolonczelista Isang Enders oraz chińska pianistka Wu Qian.

Trio fortepianowe D-dur op. 70 nr 1, znane jako „Geister Trio”, powstało w 1808 roku. Ludwig van Beethoven zadedykował je hrabinie Annie Marii Erdődy, węgierskiej arystokratce, swojej patronce i przyjaciółce. Utwór składa się z trzech ogniw. Pierwsze

to śmiałe i pełne energii *Allegro vivace e con brio* utrzymane w jasnej tonacji D-dur. Druga część to pełne napięcia, mroczne *Largo assai ed espressivo* w d-moll – jemu dzieło zawdzięcza podtytuł „Duch”. Uczeń artysty, Carl Czerny, utrzymywał bowiem, że ma to związek ze sceną z duchem z Hamleta. Skojarzenie to, zapewne nie do końca trafne, zrosło się jednak z kompozycją. Z notatek mistrza z Bonn wynika natomiast, że w czasie pracy nad triem prowadził rozmowy z dramaturgiem Heinrichem von Collinem na temat możliwości operowej adaptacji *Makbeta*. Z planów tych nic nie wynikało, ale badacze przypuszczają, że Beethoven właśnie w „Duchu” mógł spożytkować szkice do sceny z wiedźmami. Nie dowiemy się już, jak było naprawdę, pewne jest jednak, że powstała muzyka o niezwykłej energii. Odpowiadają za to nagłe zmiany tonacji i dynamiki, długotrwałe tremolanda w niskim rejestrze fortepianu oraz wyraziste kontrasty brzmieniowe. W finałowym *Presto*, ponownie utrzymanym w D-dur, dochodzi do wyraźnego rozładowania napięcia. Dzieło należy do środkowej fazy twórczości kompozytora, w której porzucał on już klasyczne wzorce, a utwory o wzmożonej, nasyconej ekspresji wybiegały w przyszłość, zapowiadając romantyzm. Nie bez znaczenia była także postępująca utrata słuchu, doświadczenie głęboko wpływające na jego życie i sposób przeżywania świata, choć w tym przypadku trudno wprost łączyć je z konkretnymi rozwiązaniami stylistycznymi.

Twórczyni i pianistka Cécile Chaminade przyszła na świat w muzycznej rodzinie. Jej talent początkowo wspierała wyłącznie matka – ojciec uważał bowiem, że kariera tego rodzaju nie jest odpowiednia dla kobiety. Ostatecznie zgodził się jednak na prywatne lekcje fortepianu, skrzypiec i kompozycji. Dwunastoletnia Chaminade wystąpiła przed Georges'em Bizetem, który był pod wrażeniem kunsztu dziewczynki. Jej sława szybko przekroczyła granice ojczyzny – utwory Francuzki wykonywano w Szwajcarii, Belgii, Holandii i Anglii, gdzie entuzjastką jej muzyki została królowa Wiktorja. W 1908 roku artystka odbyła tournée po Stanach Zjednoczonych, które okazało się wielkim sukcesem. Od 1901 roku nagrywała również własne dzieła. Była pierwszą kompozytorką odznaczoną przez rząd francuski Legią Honorową. Sama określała swój styl jako romantyczny, wzorowany na twórczości Camille'a Saint-Saënsa i Charles'a Gounoda. Właśnie melodyjność i przystępność z jednej strony przyniosły jej dziedzictwu ogromną popularność, z drugiej zaś stały się powodem jego stosunkowo szybkiego wyjścia z mody. *II Trio fortepianowe a-moll* op. 34 powstało w 1887 roku z dedykacją dla wiolonczelisty oraz pedagoga Julesa Delsarta. Utwór składa się z trzech ogniw – wolną środkową otaczają dwie części szybkie. Uwagę zwraca zarówno błyskotliwie potraktowana partia fortepianu, jak i wdzięk oraz elegancja tej muzyki opartej na śpiewnej melodyce, niepozbawionej jednak ostrzejszych akcentów.

W finale koncertu zabrzmiało *I Trio fortepianowe H-dur* Johanna Brahmsa. Choć ukończył je w 1854 roku, dziś najczęściej wykonuje się wersję zrewidowaną z 1889 roku, po raz pierwszy zaprezentowaną w Budapeszcie w styczniu roku następnego. Niektórzy badacze uważają, że zakres zmian był tak znaczący, iż należałoby traktować to opracowanie jako odrębny utwór. Sam kompozytor żartował, że nowa redakcja powinna nosić numer 108 zamiast 8. W trakcie rewizji Brahms usunął odniesienia pozamuzyczne, między innymi cytaty z pieśni Franza Schuberta i Ludwiga van Beethovena, obecne w wersji pierwotnej. Otwierające *Trio* ogniwo, żywe i pełne ekspresji, utrzymane jest w formie allegro sonatowego i opiera się na dwóch kontrastujących tematach. Przez jego znaczną część narrację prowadzi wiolonczela. Napisane w metrum trójdzielnym *Scherzo* ma ostry charakter, a szybkie, ciche przebiegi mogą kojarzyć się z twórczością Mendelssohna. W triu Brahms powraca do ciepłej tonacji H-dur i nawiązuje do głównej myśli muzycznej pierwszej części, która w metrum 3/4 przypomina stylizowaną melodię ludową lub kołysankę. Ogniwo to wygasa stopniowo, przygotowując nastrój medytacyjnego *Adagia*. To muzyka refleksyjna, pełna spokoju, momentami niemal statyczna. Zmienia się to w części środkowej, gdy wiolonczela wnosi nową myśl w tonacji gis-moll. Początek finału przynosi niepokój potęgowany przez rytm punktowany i chromatyczne napięcia. Wkrótce jednak kompozycja nabiera impetu, a Brahms kieruje narrację ku nasycenemu namiętnością zakończeniu.

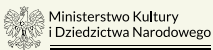
OSKAR ŁAPETA, POLSKIE RADIO S.A.

Organizator

NFM – instytucja kultury współprowadzona przez

Wrocław miasto spotkań

Mecenas Tytularny NFM

Mecenas NFM

Partnerzy strategiczni NFM

Partner NFM

Partnerzy medialni NFM

